

بسمه تعالی

بررسی محصول پسته

سعیده عرب حسن آبادی

عناوین:

خصوصیات غذایی پسته

تاریخچه پسته در ایران

انواع پسته

قیمت گذاری پسته

تولید جهانی پسته

مکان مناسب برای رشد پسته

مناطق موجود در ایران

تجارت جهانی و صادرات پسته

مقصد صادرات

چالش های روبه رو

خاصیت خوردن پسته برای سلامتی

از خواص و فواید سلامتی پسته می توان به داشتن قلبی سالم، کنترل وزن، افزایش ایمنی در برابر دیابت و فشار خون بالا و همچنین بهبود هضم اشاره کرد. ویتامین ها، مواد معدنی، چربی ها و پروتئین موجود در پسته همه برای سلامتی شما عالی هستند. از خواص پسته می توان به موارد زیر اشاره کرد:

پسته حاوی مواد مغذی است: پسته حاوی فیبرهای غذایی می باشد و یکی منبع بسیار غنی از ویتامین B6 است. ویتامین B6 وظیفه مهم تنظیم قند خون و تشکیل هموگلوبین را بر عهده دارد. اگرچه تعداد کمی پسته حاوی 12 گرم چربی است، اما 90٪ این چربی ها، چربی های سالم هستند. پسته از نظر آنتی اکسیدان ها بسیار غنی است: پسته حاوی آنتی اکسیدان هایی است که دارای خواص ضد سرطانی و جلوگیری از بیماری های قلبی عروقی هستند. علاوه بر این، پسته همچنین حاوی لوتئین و زاگزانتین، دو کاروتنوئید است که به حفظ سلامت چشم و ایمنی کلی کمک می کند. پسته می تواند به شما در کاهش وزن کمک کند: با سرشار بودن از فیبر و پروتئین، پسته جزو یکی از بهترین و سالم ترین میان وعده ها می باشد. این خشکبار می تواند به شما در طی طولانی مدت احساس کامل بودن کمک کنند، به این معنی که به طور کلی نیازی به خوردن غذای بیش از حد نداشته باشید.

پسته از نظر فیبر غنی است: تحقیقات نشان می دهد که خوردن روزانه پسته سلامت روده شما را بهبود میبخشد چونکه به انتقال مواد غذایی از طریق روده و جلوگیری از یبوست کمک می کنند. علاوه بر این، مقدار بالای فیبر آن ها به این معنی است که ممکن است به کاهش خطر سرطان روده بزرگ کمک کند.

پسته برای وگان ها و گیاه خواران بسیار مناسب است: با داشتن پروتئین تقریباً 21٪ از کل وزن هر دانه، پسته تقریباً 6٪ به نیازهای پروتئینی روزانه یک فرد کمک می کند. برای رژیم های غذایی گیاهی، پسته پروتئین مورد نیاز را تامین می کند.

پسته احساس خوبی به شما می دهد: پسته حاوی ویتامین است که به عنوان ویتامین “ضد استرس” نیز شناخته می شود. این بدان معنی است که مصرف تعدادی از پسته به شما کمک می کند تا در برابر شرایط استرس زا حال خوبی داشته باشید. این کار به شما در حفظ انرژی برای انجام کار های روزمره تان کمک می کند.

پسته درخت کوچکی است که سرچشمهٔ آن خاورمیانه و آسیای
میانه است.

پسته گیاهی است که از دیرباز در نقاط مختلف ایران مورد
کشت و پرورش قرار می گرفته است.

جنگل های وحشی و خودروی پسته در ناحیه شمال شرقی
ایران و نواحی هم مرز با ترکمنستان و افغانستان
پیشینه ای باستانی دارد و تصور می رود که درخت پسته حدود
3-4 هزار سال قبل در ایران اهلی شده و مورد
کشت و کار قرار گرفته است. سبزوار و سرخس را از قدیمی
ترین مناطق کشت پسته می دانند.

سابقه کشت پسته در دامغان، سمنان و قزوین را به قرن هفتم
هجری و در استان کرمان به قرن دوازدهم هجری نسبت می
دهند.

مهمترین ارقام تجاری پسته ایران شامل ”اکبری“،
”کله قوچی“، ”احمدآقایی“ و ”اوحدی“ می باشند.
ارقام ”ممتاز“، ”خنجری دامغان“، ”رضایی“
و ”شاه پسند“ هم اگر چه از نظر تجاری ارزشمند
هستند اما سطح زیر کشت پایینی دارند. در ایران
متأسفانه رقم نر مشخصی وجود ندارد و در باغ
های مختلف ژنوتیپ های زودگل، متوسط گل و
دیرگل نر پسته را می توان یافت.

انواع پسته

گرد

فندقی

انس: ۲۸-۳۰، ۳۰-۳۲
۳۴-۳۲

کشیده

اکبری

انس: ۱۸-۲۰، ۲۰-۲۲
۲۴-۲۲

احمد اقایبی

انس: ۲۲-۲۴، ۲۴-۲۶
۲۸-۲۶، ۲۸-۳۰

درشت

کله قوچی

انس: ۲۰-۲۲، ۲۲-۲۴
۲۴-۲۶

Keshmeshi
.shop

رقم کله قوچی : عملکرد نسبتاً بالا، میوه فندقی و درشت از عوامل اصلی انتخاب و گسترش آن بوده است دارای شاخه های قوی و محکم تری نسبت به اوحدی می باشد. نسبت به کمبود آب و مواد غذایی حساسیت بیشتری دارد. در اکثر سالها به علت زودگلدهی مخصوصاً در مناطق سردسیر در معرض خطر سرمای بهاره می باشد. میان رس و با سال آوری متوسط می باشد دارای غابلیت انتهایی کمتر و قدرت تولید شاخه های جانبی بیشتری می باشد نهالهای بذری حاصل از این رقم نسبت به سمیت بر مقاوم می باشند. در دهه دوم شهریور قابل برداشت می باشد.

رقم احمدآقایی: از ارقام تجاری با میوه بادامی
شکل، پوست استخوانی سفید و درشتی میوه
در حال گسترش می باشد. متوسط گل و
دیررس، دارای بیشترین شدت سال آوری که
در صورت اعمال مدیریت صحیح داشت به
مقدار زیادی قابل کنترل است.

رقم اکبری: از ارقام تجاری پسته و از نظر اقتصادی دارای بالاترین ارزش می باشد، میوه های آن بادامی شکل، کشیده و درشت هستند، از خصوصیات این رقم رشد رویشی زیاد با رگبرگهای مترکم و سطح وسیع برگ، محصول خوب، دیرگل و دیررس بوده که در دهه سوم شهریور قابل برداشت می باشد و از گرمزدگی خسارت بیشتری را متحمل می شود.

عوامل مهم قیمت گذاری پسته

انس پسته، رویت پسته (شکل ظاهری)، نوع پسته و درصد دهان بست پسته از مهم ترین پارامترهای قیمت گذاری پسته هستند.

از دیگر عوامل قیمت گذاری میتوان به درصد دهان چفت، تعداد پسته کجوک، تازگی

و طعم پسته

اشاره نمود

انس پسته معیاری برای تشخیص اندازه (سایز) پسته است. هرچه عدد انس به دست آمده بیشتر باشد اندازه پسته کوچک تر است و بلعکس هر چه عدد انس پسته کمتر

باشد

اندازه پسته بزرگ تر است.

درجه بندی انس انواع پسته در ایران

انس پسته بین 18 تا 20: خیلی درشت

انس پسته بین 20 تا 22: درشت

انس پسته بین 22 تا 26: متوسط

انس پسته بین 26 تا 28: ریز

انس پسته بین 28 تا 34: خیلی ریز.

تولید جهانی پسته

آمریکا با تولید 406 هزار تن پسته در سال اولین کشور

امریکا

رتبه اول

315 هزار تن پسته در سال بعد از آمریکا در رتبه دوم

ایران

رتبه دوم

با تولید 170 هزار تن در رتبه سوم قرار دارد

ترکیه

رتبه سوم

کشور چین با سیاست افزایش
تولیدی که در پیش گرفته است
و تولید خود را در عرض 4
سال سه برابر کرده است در
سال های آتی تهدید جدی برای
ایران و آمریکا باشد.

منطقه مناسب برای کشت اقتصادی:

این که می گویند کشت اقتصادی، منظور این که کاشت آن مرقوم به صرفه باشد، بهترین مکان برای کشت پسته منطقه ای است که در زمستان ها به نسبت سرد (حدود 1200 ساعت دمای زیر 6 درجه) و از اسفندماه که زمان سبز شدن هست دمای هوای زیر صفر درجه نیاید و در تابستان هم دمای بالای 25 و زیر 40 درجه مطلوب هست و رطوبت نسبی حدود 40 درصد.

نقاط مختلفی از ایران مثل رفسنجان و دامغان که مهد پسته بودند، از این به بعد کشت پسته در آنها اقتصادی نخواهد بود، دمای هوا به شدت بالا رفته، سطح آب های زیر زمینی به شدت کاهش یافته، رطوبت نسبی هوا به حدود 10 درصد رسیده که این یعنی خداحافظی با کشت اقتصادی پسته. (لازم به ذکر هست که رطوبت 10% برای تنفس هم خشک محسوب میشود و آزاردهنده است.)

از سوی دیگر، شهرهای دیگری هستند که در حال حاضر شرایط اقلیمی 40 سال قبل رفسنجان را تجربه می کنند و برای کشت پسته ایده آل هستند. برخی شهرها که در ایران می توانیم نام ببریم شهرهای اطراف دریاچه ارومیه مثل شهر بناب و بسیاری از شهرهای خراسان شمالی است که شرایط فوق الذکر را دارند.

شاخص	واحد	مناسب	قابل تحمل	نامناسب
عرض جغرافیایی	درجه	۲۷-۳۷ درجه شمالی	-	-
ارتفاع از سطح دریا	متر	۹۰۰-۱۸۰۰	۱۸۰۰-۲۲۰۰ و ۲۰۰-۹۰۰	کمتر از ۲۰۰ و بیش از ۲۲۰۰
نیاز سرمایی	ساعت	۱۰۰۰ ساعت بین صفر تا ۷ درجه سانتیگراد	۷۰۰ ساعت	کمتر از ۶۰۰ ساعت
دمای محیط در فصل رشد	درجه سانتیگراد	۲۵-۳۵	۲۰-۲۴ و ۳۶-۴۲	کمتر از ۲۰ و بیشتر از ۴۲
دمای محیط در زمان گرده افشانی*	درجه سانتیگراد	۱۶-۲۲	۳۰-۳۳ و ۱۵-	کمتر از ۱۰ و بیشتر از ۳۰
رطوبت محیط در فصل رشد	درصد	۲۵-۳۵	۳۶-۶۰	بیش از ۶۰
رطوبت محیط در زمان گرده افشانی	درصد	۳۵-۵۰	۵۱-۶۵ و ۳۴-	بیش از ۷۰

مناطق مناسب در ایران برای کشت:

مهمترین مناطق کشت و پرورش پسته در ایران به ترتیب از نظر سطح زیر کشت استان های کرمان، یزد، خراسان رضوی، فارس، سمنان، سیتان و بلوچستان، خراسان جنوبی، مرکزی، اصفهان، قزوین و تهران می باشند.

تا حدود 10 سال پیش کشت و پرورش پسته بیشتر در استان های کرمان، یزد و خراسان متداول بود اما با محدودیت های شدید آب در استان کرمان و از بین رفتن باغ های استان، کشت و کار پسته به سایر استان های پرآب تر گسترش یافت. امروزه در اکثر استان های ایران کشت و پرورش پسته در حال گسترش می باشد.

پیش بینی محصول پسته خشک در پوست کشور

منطقه / استان	سال محصولی ۹۳-۹۴	سال محصولی ۹۴-۹۵	سال محصولی ۹۵-۹۶	سال محصولی ۹۶-۹۷	سال محصولی ۹۷-۹۸	سال محصولی ۹۸-۹۹	سطح زیر کشت بارور هکتار
انار و رفسنجان	۸۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۲۸,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	۴,۰۰۰	۴۸,۰۰۰	۹۰,۰۰۰
کرمان	۱۲,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۱۶,۰۰۰	۱۹,۰۰۰	۱,۵۰۰	۲۱,۰۰۰	۲۵,۰۰۰
سیرکان	۲۱,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۲۸,۰۰۰	۲,۵۰۰	۲۲,۰۰۰	۲۵,۰۰۰
زرنج	۹,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۱۴,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۵۰۰	۲۲,۰۰۰	۲۳,۰۰۰
شهرابک	۶,۵۰۰	۸,۰۰۰	۶,۰۰۰	۴,۵۰۰	۵۰۰	۹,۰۰۰	۸,۰۰۰
راور	۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	۲,۰۰۰	۴,۰۰۰	۵۰۰	۱,۰۰۰	۵,۰۰۰
رابین	۱,۰۰۰	۱,۵۰۰	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۵۰۰	۱,۰۰۰	۲,۰۰۰
سایر	۱,۰۰۰	۵۰۰	۱,۰۰۰	۱,۵۰۰	۵۰۰	۱,۰۰۰	۲,۰۰۰
مجموع استان کرمان	۱۴۵,۵۰۰	۱۱۲,۰۰۰	۹۱,۰۰۰	۱۴۸,۰۰۰	۱۰,۵۰۰	۱۲۶,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰
خراسان رضوی	۲۵,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۱۷,۰۰۰	۲۲,۰۰۰	۳۰,۰۰۰
یزد	۱۱,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۷,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۲,۵۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰
فارس	۹,۰۰۰	۸,۰۰۰	۶,۰۰۰	۷,۵۰۰	۲,۵۰۰	۹,۰۰۰	۱۲,۰۰۰
سمنان	۴,۰۰۰	۴,۰۰۰	۱,۵۰۰	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۲,۵۰۰	۱۰,۰۰۰
خراسان جنوبی	۱۱,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۷,۵۰۰	۱۰,۰۰۰	۴,۵۰۰	۱۱,۰۰۰	۷,۰۰۰
مرکزی	۲,۰۰۰	۲,۵۰۰	۲,۰۰۰	۴,۰۰۰	۴,۰۰۰	۴,۵۰۰	۴,۰۰۰
سیستان و بلوچستان	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۵۰۰	۲,۵۰۰	۲,۵۰۰
قزوین	۱,۰۰۰	۲,۰۰۰	۱,۰۰۰	۲,۵۰۰	۵۰۰	۱,۵۰۰	۲,۰۰۰
قم	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۲,۵۰۰	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰
اصفهان	۵۰۰	۲,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱,۵۰۰	۵۰۰	۲,۵۰۰	۲,۰۰۰
تهران	۴,۰۰۰	۵,۰۰۰	۴,۰۰۰	۵,۰۰۰	۴,۰۰۰	۴,۰۰۰	۱,۵۰۰
سایر	۲,۰۰۰	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰	۵۰۰	۱,۵۰۰	۵۰۰	۱,۰۰۰
جمع ایران	۲۳۰,۰۰۰	۲۱۰,۰۰۰	۱۵۳,۰۰۰	۲۲۵,۰۰۰	۵۲,۰۰۰	۲۲۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰

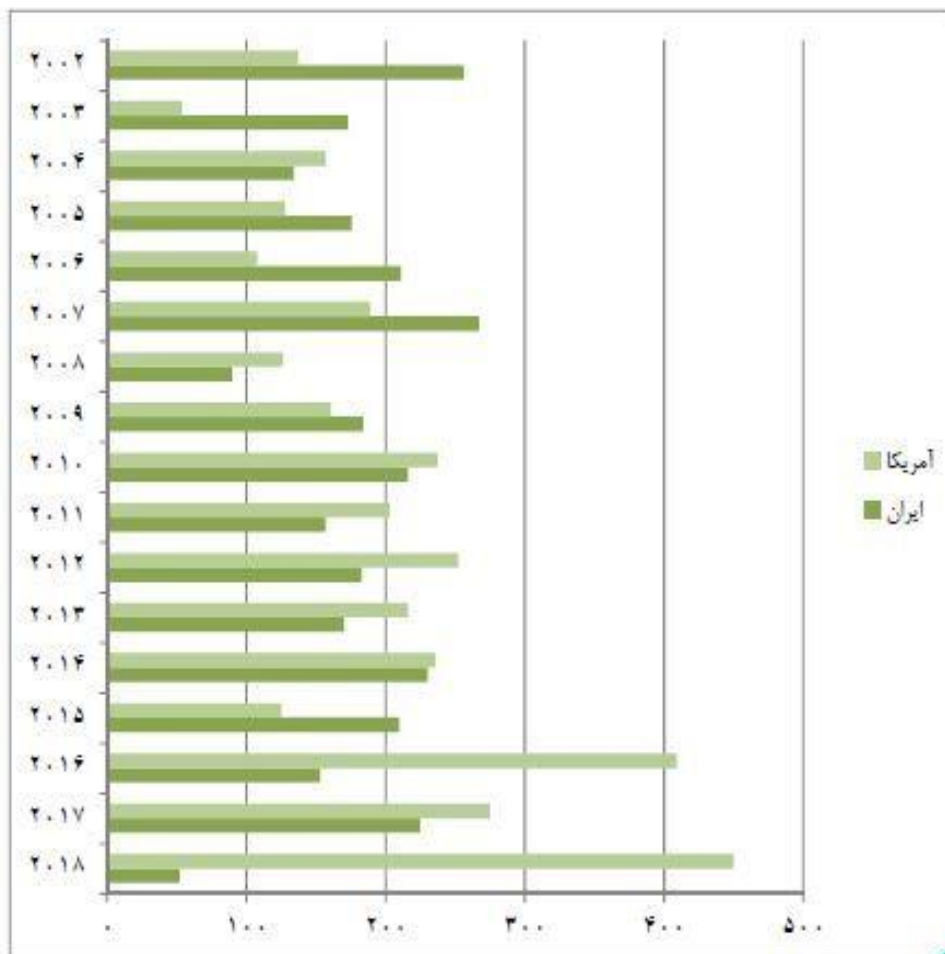
تذکره: آمار این جدول مصرف پسته تازه را به صورت میوه شامل نمی شود.

• پیش بینی بهاره (قبل از برداشت)، خرداد ۱۳۹۸

تولید پسته ایران و آمریکا طی سال های ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۸

(۱۰۰۰ تن)

محصول	ایران	آمریکا
۲۰۱۸	۵۲	۴۵۰
۲۰۱۷	۲۲۵	۲۷۵
۲۰۱۶	۱۵۲	۴۰۹
۲۰۱۵	۲۱۰	۱۲۵
۲۰۱۴	۲۳۰	۲۳۶
۲۰۱۳	۱۷۰	۲۱۶
۲۰۱۲	۱۸۲	۲۵۲
۲۰۱۱	۱۵۷	۲۰۳
۲۰۱۰	۲۱۶	۲۳۷
۲۰۰۹	۱۸۴	۱۶۱
۲۰۰۸	۹۰	۱۲۶
۲۰۰۷	۲۶۷	۱۸۹
۲۰۰۶	۲۱۱	۱۰۸
۲۰۰۵	۱۷۶	۱۲۸
۲۰۰۴	۱۲۴	۱۵۷
۲۰۰۳	۱۷۳	۵۴
۲۰۰۲	۲۵۶	۱۳۷

منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران و US ACP

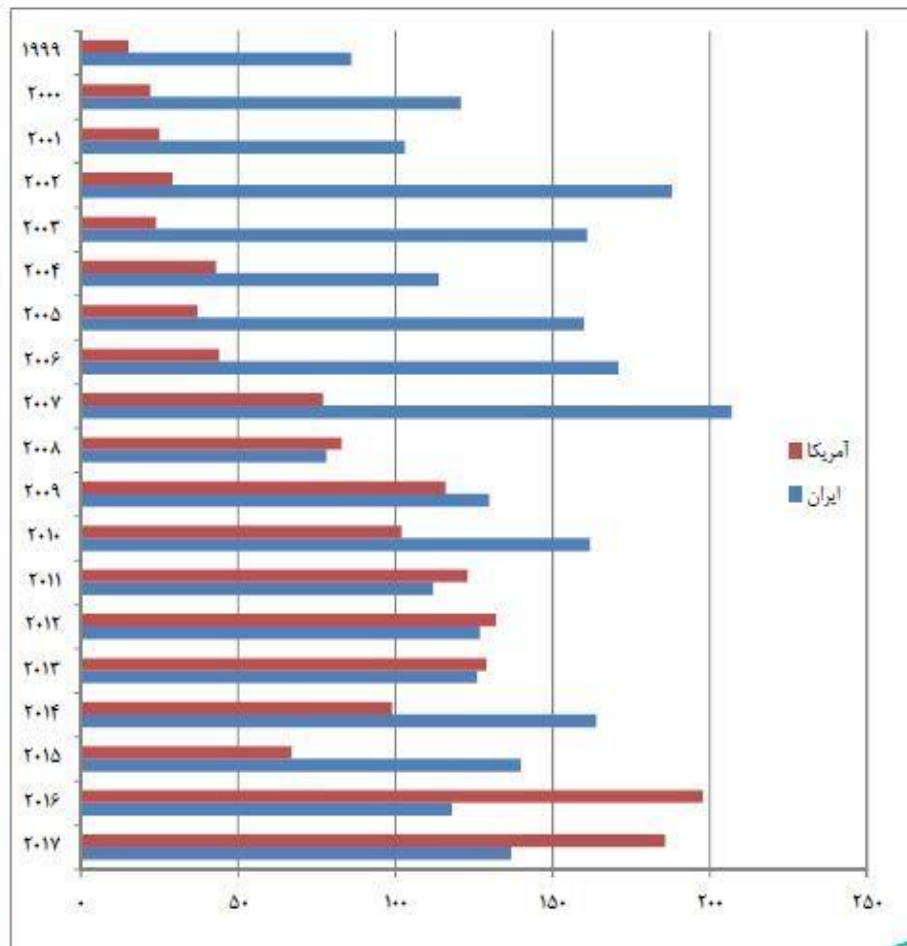

تجارت جهانی و صادرات پسته

میزان تولید پسته در ایران سالانه به طور میانگین حدود ۲۰۰ هزار تن است و تنها ۱۰ درصد از این محصول مصرف داخلی دارد و ۹۰ درصد دیگر صادراتی است. مصرف سالیانه پسته برای هر خانواده ایرانی حدود ۲ کیلوگرم است. تولید و صادرات پسته ایرانی، سالانه در حدود ۱/۴ تا ۱/۷ میلیارد دلار برای ایران درآمذزایی می‌کند. ایران با صادر کردن بیش از ۱۹۱ هزار تن پسته بزرگترین صادرکننده این محصول در دنیا شناخته شد. ایالات متحده آمریکا نیز با صادر کردن حدود ۱۳۸ هزار تن پسته، به عنوان دومین صادرکننده پسته در جهان شناخته شد. سومین صادرکننده پسته در جهان ترکیه بود. ترکیه در سال ۲۰۱۴ توانست حدود ۳ هزار تن پسته را صادر نماید و به لحاظ صادرات پسته در مقام سوم جهان قرار گرفت. اما یکی از برتری‌های ایران در صادرات پسته موقعیت جغرافیایی این کشور است. زیرا با امکان آسان حمل و نقل، ایران به راحتی می‌تواند بازار را در کشورهایمانند چین از آن خود کند.

صادرات پسته ایران و آمریکا طی سال های ۱۹۹۹ تا ۲۰۱۷ (توان)

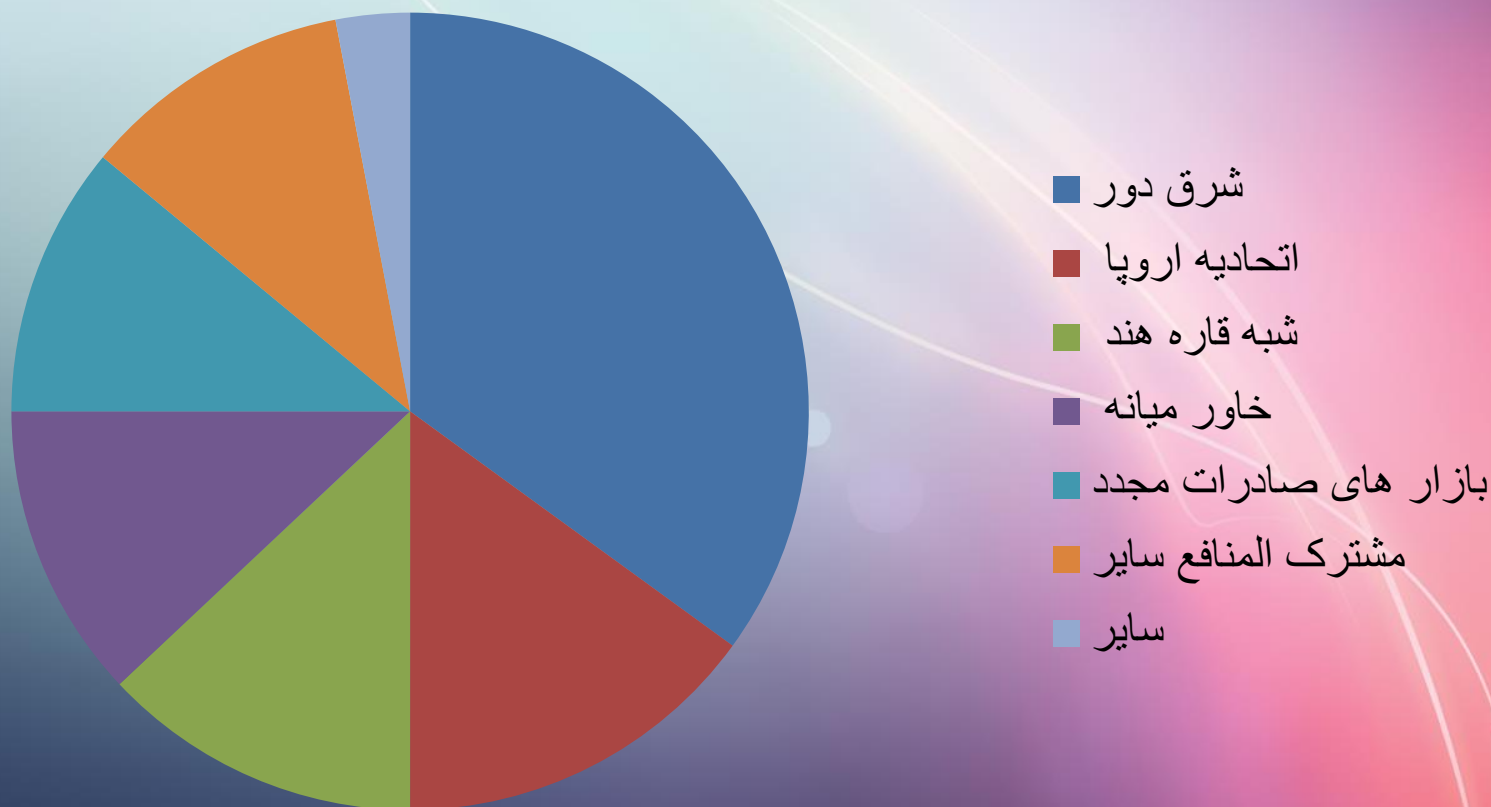
محصول	ایران	آمریکا
۲۰۱۷	۱۳۷	۱۸۶
۲۰۱۶	۱۱۸	۱۹۸
۲۰۱۵	۱۴۰	۶۷
۲۰۱۴	۱۶۴	۹۹
۲۰۱۳	۱۲۶	۱۲۹
۲۰۱۲	۱۲۷	۱۳۲
۲۰۱۱	۱۱۲	۱۲۳
۲۰۱۰	۱۶۲	۱۰۲
۲۰۰۹	۱۳۰	۱۱۶
۲۰۰۸	۷۸	۸۳
۲۰۰۷	۲۰۷	۷۷
۲۰۰۶	۱۷۱	۴۴
۲۰۰۵	۱۶۰	۳۷
۲۰۰۴	۱۱۴	۴۳
۲۰۰۳	۱۶۱	۲۴
۲۰۰۲	۱۸۸	۲۹
۲۰۰۱	۱۰۳	۲۵
۲۰۰۰	۱۲۱	۲۲
۱۹۹۹	۸۶	۱۵

منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران و US ACP

مقصد اصلی صادرات پسته ایران :

Sales

چالش های صنعت

در حالی که در میانه دهه ۸۰ خورشیدی، تولید پسته ایران بیش از ۲۵۰ هزار تن بوده، این میزان در ابتدای دهه ۹۰ خورشیدی، به ۱۵۰ هزار تن کاهش یافته است. خشکسالی های پی در پی (بزرگترین مشکل کنونی در تولید پسته) و عدم برنامه ریزی برای تأمین آب مورد نیاز باغ های پسته و نیز قوانین و مقررات دست و پاگیر صادراتی باعث شده که میزان صادرات پسته ایران، افت چشمگیری را در سال های اخیر تجربه کند و در همین زمان، با افزایش تولید پسته در ایالت کالیفرنیا آمریکا، این کشور در حال تبدیل شدن به اولین صادرکننده این محصول در سطح جهان شده است.

آمریکا پسته را به صورت مکانیزه تولید می کند و همین امر موجب شده که محصول این کشور در هر هکتار ۳ تن و سه برابر محصول تولیدی ایران در هر هکتار باشد. در این شرایط نیز در سال ۱۳۹۳ صادرات پسته ایران به کشورهای اروپایی از ۹۰ هزار تن در سال به ۱۰ هزار تن کاهش یافته بود.

یکی دیگر از مشکلات صادرکنندگان استفاده بی رویه سم در باغ های پسته است که سهم اندک پسته ایران در بازارهای اروپایی را با خطر مواجه می کند. اتحادیه اروپا در این مورد قوانین سخت گیرانه ای دارد و اگر این بازار از دست برود، پسته آمریکا در زمان کوتاهی بازار ایران در اروپا را تصاحب می کند.